

ENCONTRE D'ESCRITORS

L'ESCENA DE LES PARAULES / PARAULES D'ESCENA
12 VEUS I UN PIANO

Acompanyament pianístic:
Arcadi Valiente

Dramatúrgia i coordinació:
Manuel Molins

València, divendres 24 d'octubre de 2003, 20 hores
Sala Matilde Salvador de la Universitat de València (carrer de la Nau, 2)

TONI CABRÉ

Nascut a Mataró el 1957, és dramaturg, enginyer i guionista. La seva producció teatral és variada, però manté dues constants: la realista (la relació de l'home amb el món tecnològic, la complicitat amb el poder, el dubte...) i la paradoxal (teatre dins del teatre, confusió de realitat i somni, veritat i mentida...). La seva primera obra teatral és *Computer Love* (1980). Després publica *Els camaleons també paguen* i *Oh, bit!* El 1989 estrena *Estrips*. El 1994 estrena i publica el monòleg *La metamorfosi*, basat en la narració de Kafka. Ha publicat també *Treva*, *Overbooking*, el monòleg *Oi?*, l'obra *Històries d'amor* –estrenada l'any 2000 a Barcelona pel Teatre Nacional de Catalunya i, a Madrid, per les companyies Yacer Teatro (2001) i *Máscara Laroye* (2003)–, i *Viatge a Califòrnia*, llegida al Teatre Remea de Barcelona l'any 1995. Té diversos premis. Els darrers: el Crítica Serra d'Or al millor text per *Navegants*, i el Ciutat d'Alcoi per *L'efecte 2000*. Darrerament ha publicat la peça breu *Fantasies*.

OBRA INACABADA

En un magatzem ple d'objectes diversos, algú que parla des de la foscor amb una veu distorsionada per un aparell acústic s'adreça a una dona que acaba d'entrar i que camina entre els objectes i mira a tots costats. La dona veu un piano i és a punt de tocar una de les teclès.

VEU: No! Sisplau! No el toqui.

La dona, sorpresa, es decanta del piano.

VEU: Perdoni... És un instrument delicat. Una peça important per mi. No li sap greu, oi? Es preguntarà, sí, es preguntarà per què l'he fet venir amb tantes presses... Ho sento... Conec la seva filla, sap... Bé, no la conec. N'he sentit a parlar, l'he vista retratada... Una model elegant, fina, extraordinària.

La dona va per anar-se'n. La veu l'atura.

VEU: No, perdoni, no es faci una idea falsa de mi. Potser hauria de començar... Sí, començar d'una altra manera. Li agraeixo, de debò li agraeixo que hagi acceptat la meua invitació. Vostè... vostè és... una persona amable... I de gust. Es nota. Per la manera de vestir, de comportar-se... Jo, en canvi, sóc una persona més contradictòria. Ho semblo, almenys. Per exemple, no m'agraden les joies i fa anys que m'hi guanyo la vida. Però una pedra tallada és tan perfecta, tan acabada... El contrari del que jo considero art. S'hi ha fixat, oi? El magatzem és ple d'obres d'art. Potser un xic estranyes, poc corrents... En sóc un apassionat. M'enamora, l'art.

La pintura, la música, la literatura... Tot. Sempre, però, que siguin obres inacabades. Aquest quadre mateix, si estigués acabat, no el tindria. Ni aquí ni enlloc! Col·leccio peces per acabar. Ho sé. Dit així sona una mica estúpid. Molt estúpid! És una tela d'antiquari. L'artista la va deixar a mitges. Ningú no sap perquè. Potser se'n va cansar, potser no cobrava, potser va morir... Millor ignorar-ho. I imaginar. D'aquest quadre m'emociona allò que li falta. No m'entén, oi? Perdoni... L'art acabat... com l'hi diria... m'avorreix. És petit, passiu, estèril. No, no em prengui per una persona esnob, que adula falsos artistes, d'aquells que no acaben les obres perquè tampoc no les comencen. Jo, davant d'una obra, vull tenir llibertat. Sí, llibertat per deixar-me dur, per imaginar, per treure la potència creadora que tots tenim. L'artista de debò que deixa un quadre a mig pintar em suggereix més art amb el tros de tela blanca que amb el que hi hauria pogut afegir. Acabar aquest quadre seria deixar-lo sense força. Castrar-lo! Per això odio tant els museus. Quina decepció davant la majoria d'obres! Estan acabades! Mortes! Sort que en algun racó tots els museus tenen obres inacabades. Obres per sentir-se a prop de la creació mateixa. Sí. També em passa amb la música. Miri aquest piano. Pot emetre sons, magnífics sons. L'afinador, un expert subtilíssim, ve periòdicament. I fa una feina esplèndida. Però el piano és aquí, sempre mut. No sé tocar, ni vull que ningú ho faci. Per virtuosos que sigui. La màgia, l'autèntica màgia d'aquest instrument sensible, són les notes que calla, que mai no en sortiran. Podria reinventar la història de la música mil vegades, sempre completament diferent... Sons fins avui no imaginats per ningú! Sons que, segurament, per anys que passin no seran concebuts per cap compositor. No ho entén? Tocar un instrument, per bé que es faci, és limitar-lo, mutilar la seva infinita capacitat de creació, de sentiment, d'art... No se'n rigui. Parlo seriosament. El problema són els llibres. En tinc tan pocs que em satisfacin! És difícil interrompre l'escriptura d'un llibre, congelar el seu procés de creació, deixar espai per al lector sensible... Guardo una enciclopèdia de la qual només es van editar els tres primers volums, uns manuscrits medievals que són fulls esparsos, amb fragments il·legibles... Potser el llibre que més m'enamora és un que té la majoria de pàgines en blanc. Un prodigi de creació literària en potència. Però res més. Pagaria per disposar de volums amb paràgrafs inconnexos, amb capítols sencers mai no escrits ni ideats, en idiomes que enlloc del món no es parlin... Tinc un opuscle que sembla erudit de principis del dinou en un alfabet que desconec. Em fa il·lusió pensar que ningú no és capaç d'interpretar-lo. Excepcions per conformar-me, per no veure les prestat-

geries completament buides. No suportó els llibres amb textos acabats. Peces adotzenades amb principi i final. Pamflets per rellegir tota la vida. Rellegir! Un vici espantós! No. Vull obres inacabades, obertes, estimulants... Que transpirin bellesa i força artística. Que suggereixin, no pas mostrin! Fujo dels experts en art, que alligonen sobre el que ha d'agradar, emocionar, donar plaer... I només parlen de productes prefabricats, peces acabades per entabanar esperits incapaços d'imaginar. I fujo dels artistes que, il·lusos, també cauen a la trampa de les peces acabades. Fins els més ambiciosos acaben les peces! Espantós! Cregui'm: l'art, l'art autèntic, no existeix ni existirà mai amb obres acabades. Només existeix art quan estimula la necessitat de crear, quan deixa espai per inventar, lloc per a la bogeria i el somni... L'art neix i viu en la intriga, en la curiositat, en tot allò que intuïm, que desitgem i que lluitem perquè sigui! La plenitud no és mai el final de res, sinó l'inici, quan tot és a punt i tot és possible! Miri el crist d'allà al fons...! Jo no sóc creient, gens, però... Em sedueix la figura d'un déu assassinat pels homes. Un déu assassinat! Tota la feina per fer! Quan contemplo aquesta imatge, se m'eixampla el cor. Els creients assegurin que, gràcies a la seva mort, es va redimir la humanitat. Jo d'alguna manera també ho penso. Gràcies a la seva mort, infinits miracles no van ser. És això el que m'emociona: un déu privat de les seves meravelles. Si hagués fet més miracles, potser hi hauria menys malalts, menys misèria... però aquesta imatge suggeriria un déu que ningú no adoraria. Sap el plaer que és imaginar tot allò que hauria pogut fer aquest déu si no hagués mort? Encara podria ser viu i...

La dona es mostra inquieta i va per anar-se'n.

VEU: Perdoni, l'atabalo. Aniré al gra. He llegit el diari. Sé que la seva filla té un càncer terminal.

La dona abaixa la mirada, contrariada.

VEU: No, perdoni, no la vull entristir. La seva filla és una obra d'art, també. Una model que, per causes llastimoses que ni la medicina ni nosaltres no podem variar, no arribarà mai al sùmmum de la seva bellesa. Com el tros de quadre sense pintar, com les notes que no sortiran d'aquest piano, com els capítols del llibre no escrits... Quan arribi el moment... que no desitjo que s'avanci... vull... vull... estar al seu costat. Sí. No s'alarmi. Desitjo assistir a aquest darrer moment. Personalment. Vostè també em coneixerà. Tots dos podrem escoltar el que diu, veure els seus moviments, intentar notar el que sent... El final d'una obra d'art com la seva filla serà una experiència emocionant.

Deixi'm assistir a aquest acte íntim. La fi d'una obra d'art a mig construir. El meu propòsit no és la contemplació del dolor, del patiment... La seva filla és al mateix temps l'objecte artístic i l'artista. M'entén? La seva mort és una ocasió única per captar l'emoció de l'artista i l'obra inacabada, junts! Una obra d'art inacabada i els sentiments de l'artista que l'ha d'abandonar. Potser ella mateixa imaginarà el que hauria pogut ser. I jo, també. Un cas excepcional! Ho entén? Han de ser tan intensos aquests sentiments...! Potser em posaré a plorar, o passaré por, o em dominarà l'angúnia... Què sé jo! No sé com reaccionaré! No en tinc ni idea. Potser si ara ho sabés, ja no tindria cap interès a pagar tants diners... Sí. Li parlo de diners. De molts diners. Dels que em demani. Segur que té projectes pendents. I en rumiarà més. Des que he llegit l'estat de la seva filla només penso en aquesta compra. És la meua obsessió. I això que em van oferir una escultura esplèndida, un tors mutilat mig esculpint en un bloc de pedra verge. Una obra d'art immillorable; una obra que, uns dies enrere, hauria comprat al preu que fos. Ara ja no. Només la seva filla dóna sentit complet a la meua visió de l'art. És la meua màxima aspiració. L'obra d'art viva mutilada per un càncer terminal. He redactat un contracte molt favorable per vostès. És al damunt del piano. Els números parlen sols. Hi pot afegir la lletra petita que vulgui. Accepti l'oferta. Cobrarà des d'ara mateix. Què li sembla? Digui'm... què li sembla?

Pausa.

FOSC.

FI